

Förbjuden kabaré tar ton

Michaela Agoston har sett "Kabaret Verboten", en färgstark liten föreställning med förbjudna sånger från 1930-talets Berlin, glittrande, fräck och avgrunds djup mot bakgrund av sin historia.

EN HUNSA MUSIKER, iförd strikt, brun kostym och en stor ros i det långa håret spelar intensivt på sitt dragspel med sorgsen uppsyn. Vid hennes sida står en paljettglittrande Petronella, hårt sminkad, som flirtar hett med publiken, intar stilfulla poser och sjunger med förförisk röst. De är den perfekta kabaréduo.

"Du ska inte ha pengar i din madrass. Gå ut bland folk och plantera dem där", uppmanar Petronella (skådespelerskan Olivia Stevens) i en sång som gör parodi på fixeringen vid pengar. Eldfångda scener, där divan förvandlar sig till satanisk cirkusdirektör med smållande piska och tysk brytning, bryts av stillsamma ögonblick där musikern (Miriam Oldenburg) låter luften pusa i utdragna suckar genom dragspelet.

"Du ska spela nu!", beordrar den hämningslöst utspelade Petronella den försynta musikern, som slagit sig ned vid pianot. "Jag är en vamp, jag är hälften djur. Kanske borde jag visas på zoo. Jag har plockat Himmlers rosor och rökt på i Amsterdam. Jag tömmer karlarna på allt, jag blandar in dem i min palt..."

I en sång om homosexuella kvinnors träffpunkt på en hemlig klubb i Berlin blottar hon en triangel av rosa fjädrar under kjolen. "Nu är det slut på vingklipperiet", sjunger hon kärleksrevolterande och frihetstörstande.

I mitten av programmet

Foto: Johan Lundberg

kommer hitlermustaschen på. "Det är något speciellt med män i mustasch, jag blir som en liten kissemiss", jamar Petronella. Sedan följer en mustaschkavalkad, varpå hon häftigt greppar en fiol. Plötsligt hamnar mustaschen på vänster axel och Petronella gråter ut sin förtvivlan över att beståndet riktiga män är så klen. En barbar och skjutglad karl är vad hon vill ha. Hon vänder sig mot musikern, som för första gången får lite uppskattning: "Vet du, du är faktiskt riktigt duktig, ibland. Jag menar det faktiskt!"

Inte undra på att kabaréerna förbjöds av nazisterna.

I JANUARI 1941 SKREV Nazitysklands propagandaminister Joseph Goebbels:

"Trots upprepade påbud fortsätter kabaréartisterna att håna vår unika ras och äventyrar därigenom nationens enhet. De kritiserar öppet Rikets politiska, ekonomiska och kulturella ledning. Då mina

förmaningar varit förgäves tvingas jag vidtaga bestämda åtgärder å Führrens vägnar."

Civilklädda observatörer skickades till kabaréscenerna för att kontrollera att ingen politisk kritik förekom. Hela ensembler kunde kallas till förhör och både artister och publik riskerade att skickas i fängelse eller till koncentrationsläger. Men artisterna gav sig inte, de gick under jorden, bytte lokaler och startade nya kabaréer under andra namn och lindade skickligt in sina budskap tills de slutligen blev tvungna att fly för sina liv.

"Kabaret Verboten" bygger på sånger skrivna av judiska kompositörer i 1930-talets Berlin, i översättning av Monica Hamberg.

Under våren kommer föreställningen att ges bland annat på folk- och världsmusikscenen Stallet i Stockholm den 5 april i samarbete med den nystartade judiska kulturföreningen Tsimmes.